

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2011

PETR NIPAUER

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

PODNIKOVÁ EKONOMIKA

Vysoká škola ekonomie a managementu

+420 841 133 166 / info@vsem.cz / www.vsem.cz

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

NÁZEV BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Komparace zdanění příjmů fyzických osob v ČR a ve dvou vybraných státech (Slovenská republika, Velká Británie).

TERMÍN UKONČENÍ STUDIA A OBHAJOBA (MĚSÍC/ROK)

Ukončení studia 08/2011, obhajoba 10/2011.

JMÉNO A PŘÍJMENÍ / STUDIJNÍ SKUPINA

Petr Nipauer / PE28

JMÉNO VEDOUcíHO BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Ing. Marta Dyková

PROHLÁŠENÍ STUDENTA

Prohlašuji tímto, že jsem zadanou bakalářskou práci na uvedené téma vypracoval samostatně a že jsem ke zpracování této bakalářské práce použil pouze literární prameny v práci uvedené.

Datum a místo: 30. 7. 2011, Louny

podpis studenta

PODĚKOVÁNÍ

Rád bych tímto poděkoval vedoucímu bakalářské práce za metodické vedení a odborné konzultace, které mi poskytla při zpracování mé bakalářské práce.

Vysoká škola ekonomie a managementu

+420 841 133 166 / info@vsem.cz / www.vsem.cz

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

**Komparace zdanění příjmů fyzických
osob v ČR a ve dvou vybraných státech
(Slovenská republika, Velká Británie)**

The Comparison of the tax income of people in Czech Republic and two
selected states (Slovak Republic and Great Britain)

Autor: Petr Nipauer

Souhrn

Problematika daní je pro společnost jednotlivých národů i větších forem společenství (např. Evropská Unie) velice důležitá a výrazně ovlivňuje životy jedinců i podnikatelské prostředí, které ovlivňuje firmy jež se v něm vyskytují. Proto by v každém státě měli zákonodárci zodpovědně a důsledně rozhodovat o věcech, které daňovou politiku ovlivňují.

Vždyť výše čisté mzdy poplatníků (fyzických osob) se odvíjí od nejrůznějších slev a bonusů a je spravedlivé podporovat solidární systém ve společnosti takovouto formou úlevy na dani a takto podpořit slušného člověka, který se snaží vydělat a doma má např. 3 děti.

Tato bakalářská práce obsahuje teoretický přehled daňové problematiky, týkající se převážně daně z příjmů fyzických osob a sociálního pojištění, které je součástí výpočtu daňových základů vybraných zemí EU a to České republiky, Slovenské republiky a Velké Británie. V přehledu jsou uvedeny aktuální sazby pro výpočet daně za rok 2010.

V následující části jsou podrobně rozebrány 2 modelové příklady v daňových systémech analyzovaných zemí. Na těchto postupech lze vidět odlišnosti sazeb i postupů zkoumaných zemí a také rozdílné různé druhy výpočtů.

Následuje obecné shrnutí výsledků práce a seznamy použitých zdrojů a seznam tabulek, jež jsou součástí práce. Je nutno podotknout, že při vypracování bylo potřeba projít mnoho publikací, avšak hlavně internetových zdrojů, kde byly k nalezení relevantní a důvěryhodné sazby a ostatní hodnoty týkající se daní z příjmu fyzických osob, jež jsou aktuální pro rok 2010.

Summary

The issue of taxes is very important for a company of nations and larger community forms(e.g. European Union) and greatly affects the lives of individuals and business environment that affects companies occurring inside. Therefore, the lawmakers in every

state should decide consistently and responsibly on things that affect the tax policy.

Indeed, the amount of net wages of taxpayers (individuals) is derived from a variety of discounts and bonuses, and it is fair to promote solidarity system in society with such a form of tax relief and thus to support a decent man who tries to earn money and he has 3 children at home for example.

This thesis contains a theoretical overview of tax issues, mainly relating to tax personal income and social insurance, which is included in calculating the tax bases of selected EU countries and Czech Republic, Slovak Republic and Great Britain. The survey provides current rates for calculating taxes for 2010.

The following section in detail two examples of models in the tax systems of countries analyzed. In these procedures can be seen as differences in rates of procedures in the countries surveyed and also various different kinds of calculations.

The following is a general summary of the work and lists of sources and a list of tables that are part of the work. It should be noted that the development was necessary to go through many publications, but mainly internet sources where they were to find relevant and reliable rates and other values relating to taxes on income of natural persons who are current for 2010.

Klíčová slova:

Daň, srovnání, daňový systém, daňová sazba, Česká republika, Slovenská republika, Velká Británie.

Keywords:

Tax, comparing, tax systém, tax rate, Czech Republic, Slovak Republic, Great Britain.

JEL Classification:

H20 - Efficiency; Optimal Taxation

H24– Personal Income and Other Nonbusiness Taxes and Subsidies

H22 – Incidence

Obsah

1 Úvod.....	1
2 Teoreticko-metodologická část práce.....	2
2.1 Základní pojmy daňové teorie	2
2.1.1 Obecná charakteristika daňového systému.....	2
2.1.2 Účel daní.....	3
2.2.3 Charakteristika daní a jejich funkce	4
2.1.4 Základní konstrukční prvky daně	5
2.1.5 Daň z příjmu fyzických osob	7
2.1.6 Sociální pojištění	8
2.2 Charakteristika daňového systému Evropské unie	8
2.2.1 Zdanění příjmů fyzických osob v zemích Evropské unie.....	10
2.2.2 Daňový systém České republiky	11
2.2.2.1 Historie České republiky	11
2.2.2.2 Daň z příjmu fyzických osob v České republice	12
2.2.2.3 Sociální pojištění v České republice.....	14
2.2.3 Daňový systém Slovenské republiky.....	15
2.2.3.1 Historie Slovenské republiky.....	16
2.2.3.2 Daň z příjmu fyzických osob ve Slovenské republice	17
2.2.3.3 Sociální pojištění ve Slovenské republice	19
2.2.4 Daňový systém Velké Británie.....	21
2.2.4.1 Historie Velké Británie.....	21
2.2.4.2 Daň z příjmu fyzických osob ve Velké Británii	22
2.2.4.3 Sociální pojištění ve Velké Británii.....	23
3 Analytická/praktická část práce.....	24
3.1 Výpočet daně z příjmu fyzických osob v České republice	26
3.1.1 Modelový příklad č. 1.....	27
3.1.2 Modelový příklad č. 2.....	28
3.2 Výpočet daně z příjmu fyzických osob ve Slovenské republice.....	29
3.2.1 Modelový příklad č. 1.....	29
3.2.2 Modelový příklad č. 2.....	32
3.3 Výpočet daně z příjmu fyzických osob ve Velké Británii	34
3.3.1 Modelový příklad č. 1.....	35
3.3.2 Modelový příklad č. 2.....	36

4 Závěr.....	36
Literatura.....	39

Seznam zkratk

OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
IOTA	Evropská organizace daňových správ
CFE	Evropská fiskální konfederace

Seznam tabulek

Tabulka 1 Charakteristika daní z příjmu fyzických osob vybraných zemí Evropské unie.....	10
Tabulka 2 Přehled sazeb sociálního pojištění v České republice v roce 2010.....	15
Tabulka 3 Přehled sazeb sociálního pojištění ve Slovenské republice v roce 2010 (v období 1.1.2010-30.6.2010) hrazených zaměstnavatelem.....	19
Tabulka 4 Přehled sazeb sociálního pojištění ve Slovenské republice v roce 2010 (v období 1.7.2010-31.12.2010) hrazených zaměstnavatelem.....	20
Tabulka 5 Přehled sazeb sociálního pojištění ve Slovenské republice v roce 2010 (v období 1.1.2010-30.6.2010) hrazených zaměstnancem.....	20
Tabulka 6 Přehled sazeb sociálního pojištění ve Slovenské republice v roce 2010 (v období 1.7.2010-31.12.2010) hrazených zaměstnancem.....	21
Tabulka 7 Sleva na dani ve Velké Británii.....	23
Tabulka 8 Daňové sazby ve Velké Británii pro rok 2010.....	23
Tabulka 9 Sazby sociálního pojištění ve Velké Británii	24
Tabulka 10 Průměrná roční mzda v paritě kupní síly (v CZK, v letech 2010 a 2005).....	25
Tabulka 11 Průměrná roční mzda v paritě kupní síly (v EURO, v letech 2010 a 2005).....	26
Tabulka 12 Průměrná roční mzda v paritě kupní síly (v GBP, v letech 2010 a 2005).....	26

Tabulka 13 Porovnání hodnot jednotlivých zemí EU.....	37
Tabulka 14 Porovnání čisté měsíční mzdy vůči hrubé mzdě jednotlivých zemí EU..	
.....	38

Seznam obrázků

Obrázek 1 Mapa České republiky	12
Obrázek 2 Mapa Slovenské republiky	16
Obrázek 3 Mapa Velké Bitánie	22

1 Úvod

Tato bakalářská práce je zaměřena na analýzu daní z příjmu fyzických osob vybraných zemí Evropské unie – Českou republiku, Slovenskou republiku a Velkou Británii a to ke konci roku 2010.

Problematika daní fyzických osob prochází neustálými změnami a výrazně ovlivňuje konečný příjem každého zaměstnance a rovněž tak příjmy státních pokladen. Zákodárci každoročně usilují o optimalizaci výše daně tak, aby byla pro občany dané země únosná a zároveň co nejpřijatelnější pro stát, neboť tvoří jednu z nejdůležitějších příjmových složek státního rozpočtu. Proto se daňová problematika stala velmi diskutabilním tématem pro odborníky i širokou veřejnost.

Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (dále jen OECD) se každým rokem zabývá údaji o zdanění příjmů. Jejím výstupem je tzv. statistika Taxing Wages, jež obsahuje porovnání zdanění mezd jednotlivých států a následné poskytování sociálních dávek adekvátním skupinám zaměstnanců.

V kompetenci zkoumaných zemí je tvorba daňového základu, který následně ovlivňuje výši konečné daně. Tato kompetence je ovlivněna převážně hospodářskou a sociální politikou konkrétní země.

Hlavním cílem této práce je zanalyzovat a porovnat daňové sazby a výše sociálních odvodů z příjmu fyzických osob výše uvedených 3 zemí Evropské unie ke konci roku 2010. Na tomto základě následně zhodnotit výsledky jednotlivých vybraných zemí.

Práce je strukturována do 4 hlavních kapitol, počínaje kapitolou týkající se základního pojmosloví daňové problematiky. Následují kapitoly týkající se daňových sazeb a z příjmu fyzických osob vybraných zemí Evropské unie ke konci roku 2010. A poté jsou praktické poznatky podloženy vypočteny daně z příjmu fyzických osob u zvolených zemí ve 2 provedeních modelových příkladů. Poslední kapitola porovnává sazby daní z příjmu fyzických osob a odvody sociálního a zdravotního pojištění.

2 Teoreticko-metodologická část práce

2.1 Základní pojmy daňové teorie

2.1.1 Obecná charakteristika daňového systému

Daňový systém je souhrnem všech daní, které se na území státu vybírají.

Zásady dobrého daňového systému¹:

- ✓ **Spravedlnost** - výše celkového daňového zatížení jednotlivého občana by měla odpovídat velikosti užitku, který získává spotřebou státem volně poskytovaných statků a služeb (jedná se o princip prospěchu), a možnostem platby - způsobovat občanům stejně „citelnou ztrátu“ (princip platební schopnosti). V reálných daňových systémech dochází ke kombinaci obou protikladných principů.
- ✓ **Efektivnost** - daňový systém by měl fungovat s co nejnižšími administrativními náklady a daně by neměly způsobovat tzv. ztráty mrtvé váhy. Uvalené daně mění cenu jak pro kupujícího, tak prodávajícího, snižuje se přebytek spotřebitele a výrobce ve prospěch daňového výnosu a ztrácí se tím část prospěchu z obchodu. Tyto ztráty celkem jsou vyšší než výnos získaný uvalením daně.
- ✓ **Právní perfektnost** - cílem této zásady je omezit možné vyhýbání se dani a zneužití mezer v zákonech.
- ✓ **Jednoduchost a srozumitelnost** - díky této zásadě by měl každý občan nalézat jistou odpověď na otázku jakou daň, kdy a kolik zaplatit.
- ✓ **Správné ovlivňování chování ekonomických subjektů** - daně jsou v rukou vlády nástrojem pro podporu žádaných ekonomických aktivit občanů a současně fiskálním nástrojem k dosažení cílů hospodářské politiky státu.

¹ VANČUROVÁ, A. *Daňový systém ČR 2008 aneb učebnice daňového práva*. s. 34. Praha: Vox, 2008. 320 s. ISBN 978-80-86324-72-2.

Rozlišujeme mezi daňovou kvótou složenou, ve které je zahrnuta i výše sociálního a zdravotního pojištění a dalších plateb daňového charakteru, a daňovou kvótou jednoduchou, do které jsou zahrnuty pouze daně, které nesou ve svém názvu slovo daň. Obecně platí, že čím vyšší je daňová kvóta, tím vyšší je daňové zatížení.

Základním prostředkem ke srovnání daňového zatížení v jednotlivých zemích je daňová kvóta. „*Daňová kvóta je podíl vybraných daní na hrubém domácím produktu. Je to jeden z ukazatelů, který slouží i k mezinárodnímu srovnávání, a vypovídá o tom, jak velký díl nezůstává těm, kdo důchod vytvořili, ale rozděluje se prostřednictvím veřejných fondů na daňovém principu*“.²

2.1.2 Účel daní

Daně jsou poplatky, které stát či jiný subjekt požaduje a vybírá od jedinců a institucí především pro účely svého vlastního provozu. Mezi účely, které jsou pokrývány z výnosu daní, patří kromě nákladů vládních orgánů např. armáda, policie, infrastruktura jako silnice a dálnice, vzdělávání, zdraví, penzijní systém, podpory v nezaměstnanosti, podpory mladým rodinám, hospodaření energií, odpady, náprava škod, péče o životní prostředí a veřejná doprava. Stát zpravidla sám nepodniká, a pokud nemá tzv. „státní podniky“, které by mu sportovaly svůj zisk, pokud by nevyvážel své přírodní zdroje a podobně, neměl by z čeho krýt své potřeby. Vedle toho slouží k následně uvedeným účelům:

- ✓ kompenzaci nedostatků cenového systému,
- ✓ tlumení či odstranění některých dílčích nespravedlností,
- ✓ podpora a/nebo útlum určitých výrob a služeb,
- ✓ podpora anebo útlum aktivity určitých regionů (daňové úlevy jsou efektivním lákadlem pro investory, kteří se snaží optimalizovat své náklady),
- ✓ podpora nebo útlum spotřeby velkých skupin lidí, např. kuřáků či automobilistů,
- ✓ podpora starších a hendikepovaných občanů,
- ✓ redistribuce bohatství, zamezení těm nejvýznamnějším rozdílům, pokud jsou považovány za nežádoucí apod.

² VANČUROVÁ, A. *Daňový systém ČR 2008 aneb učebnice daňového práva*. s. 32. Praha: Vox, 2008. 320 s. ISBN 978-80-86324-72-2.

Daně jsou tedy nejen příjmem státu, ale také účinným nástrojem jeho řízení. Problematika daní je tedy jednak makroekonomická, především tam, kde jde o naplnění státního rozpočtu, jednak mikroekonomická, tam, kde se týká chování jedinců, domácností a firem.³

2.1.3 Charakteristika daní a jejich funkce

Daň je povinná, nenávratná, zákonem určená platba do veřejného rozpočtu. Je to platba neúčelová a neekvivalentní. Daňovou povinnost je nutno stanovit srozumitelně a jednoznačně tak, aby každý věděl, kolik má prostřednictvím daní přispívat na společné potřeby. Musí být také známo kdy a jakou formou daň zaplatit. Proto jsou právní formy často velmi obsáhlé a mnohdy komplikované.

Daň je neúčelová, protože nikdo v okamžiku kdy daň platí, neví, co bude z těchto prostředků financováno. Daň je neekvivalentní v tom slova smyslu, že díl, jakým se jednotlivec podílí na společných příjmech, nemá žádný nebo téměř žádný vztah k tomu, v jaké výši se bude podílet na výdajích veřejných rozpočtů nebo spotřebovávat veřejně financované statky.

Některé daně dokonce mají za cíl omezit rozdíly v důchodech jednotlivců na míru pro společnost přijatelnou. Tedy ten, kdo má vyšší důchod (příjem), by měl do veřejného rozpočtu přispívat více. To ovšem rozhodně neznamená, že z něho bude také více čerpat.

Daň charakterizuje obvykle pravidelnost, a to zpravidla proto, že se vybírá v pevně daných intervalech, například jednou za rok či měsíc, to odpovídá také pravidelně se vyskytující potřebě veřejných výdajů. Nenávratnost odlišuje daň především od půjčky, kdy se majetek po určité době vrací zpět. Mezi základní funkce daní, které plní, patří:

- ✓ **Funkce fiskální** – tj. schopnost naplnit veřejný rozpočet, i když se od daní požaduje mnohem více, tato funkce musí být plněna vždy.

³ RIEGEL, K. *Ekonomická psychologie*. s. 98 – 99. Praha: Grada Publishing, a.s., 2007, 248 s. ISBN 978-80247-1185.

- ✓ **Funkce alokační** – tato funkce vyplývá z toho, že na některých specifických trzích efektivnost tržních mechanismů selhává. Daně mohou plnit alokační funkci stejně jako přímé výdaje do oblasti nebo odvětví, ve kterých je zájem o veřejné investice.
- ✓ **Funkce redistribuční** – funkce daní vychází z konstatování, že rozdělení důchodů ve společnosti na základě tržních mechanismů může být neakceptovatelné. Daně jsou vhodným nástrojem pro zmírnění rozdílů v důchodech jednotlivých subjektů tím, že se ve větší míře vybírají od bohatších, což umožňuje státu prostřednictvím transferů zvyšovat příjmy chudším.
- ✓ **Funkce stabilizační** – prostřednictvím této funkce mohou daně přispívat například ke zmírnění cyklických výkyvů v ekonomice. V období konjunktury, kdy důchody i spotřeba rychle rostou, daně odčerpávají do veřejných rozpočtů vyšší díl, a tím pomáhají předcházet přehřátí ekonomiky a zároveň vytvářet rezervu pro horší časy. V období stagnace pak daně tím, že relativně menší krajíc soustřeďují do veřejných rozpočtů, pomáhají naopak ekonomiku nastartovat.⁴

2.1.4 Základní konstrukční prvky daně

Mezi základní konstrukční prvky daně patří⁵:

- ✓ **Daňový subjekt** – je podle zákona osoba povinná strpět, odvádět nebo platit daň. Z hlediska daňové techniky se dělí na poplatníky a plátce daně. Poplatník je daňový subjekt, jehož předmět (tj. především příjem nebo majetek) je dani podroben. Plátce daně je daňový subjekt, který je ze zákona povinen odvést do

⁴ KUBÁTOVÁ, K: *Daňová teorie a politika*. s. 13. Praha: Eurotex Bohemia, 2000. 225 s. ISBN 80-90275-222.

⁵ LÁCHOVÁ, L. a VANČUROVÁ, A: *Daňový systém ČR 2010: aneb učebnice daňového práva*. Praha: VOX, 2010. ISBN 978-80-86324-86-9.

veřejného rozpočtu daň vybranou od jiných subjektů nebo sraženou jiným poplatníkům pod svou majetkovou odpovědností.

- ✓ **Předmět daně** – znamená jednoznačné a úplné určení rozsahu objektu zdanění zákonem, jímž se ukládá konkrétní daňová povinnost. Pro co nejpřesnější vymezení daně je nutné definovat vynětí z předmětu daně. Představuje to hranice, za které už předmět daně nesahá. Např. u zdanění příjmů ze závislé činnosti se nejčastěji jedná o náhrady cestovních výdajů v souvislosti se zaměstnáním. Stanovení předmětu daně prostřednictvím předmětu daně prostřednictvím široké rámcové definice doplněné vynětím omezuje možnost vyhnout se dani tím, že vymezení předmětu daně bude nekonkrétní nebo neúplné.
- ✓ **Základ daně a jeho osvobození** - základ daně je předmět daně vyjádřený v měrných jednotkách a upravený podle zákonných pravidel. Musí být vyjádřen buď ve fyzických jednotkách, anebo v peněžním vyjádření (např. Kč, EUR, GBP). Po vynětí a odečtení osvobozených položek vznikne základ daně. Osvobození od daně definuje část předmětu, ze které se daň nevybírání, resp. které daňový subjekt není povinen, ale ani zpravidla oprávněn, zahrnout do základu daně. Osvobození může být **úplné** (lze ho použít při současném splnění všech zákonem stanovených podmínek), **částečné** (je mírnější k poplatníkům, osvobozena je pouze určitá část, kdy suma nad tento limit vstupuje do základny pro výpočet daně), **podmínečné** (daňový subjekt musí doložit splnění podmínek pro uplatnění osvobození od daně pro stanovené období).
- ✓ **Odpočty** (tj. úprava daňového základu) – zejména u daní z příjmů se základ daně ještě dále snižuje o odpočty. Existence odpočtů od základu daně sice komplikuje daňový systém, avšak odpočty si často kladou velmi ambiciózní cíle v oblasti sociální či fiskální politiky. Odpočty od základu daně dělíme na standardní a nestandardní. **Standardní** odpočty snižují základ daně o předem stanovenou pevnou částku, jestliže daňový subjekt splní podmínky, na které se uplatnění standardního odpočtu váže. Používají se zpravidla u daně z osobních důchodů. Nestandardní odpočty představují položky, které může daňový subjekt odečíst od základu daně v prokazatelně vynaložené výši. Jde např. o dary.

- ✓ **Sazba daně** - algoritmus, prostřednictvím kterého se ze základu daně sníženého o odpočty stanoví velikost daně. Při výpočtu daně se používá sazba lineární nebo progresivní. V případě použití **lineární** sazby, roste daň spolu s růstem základu ve stejném poměru, u **progresivní** sazby roste daň relativně rychleji s růstem základu daně. Daňová sazba může být jednotná, diferencovaná, pevná a relativní. **Jednotná** sazba je stejná pro všechny typy a druhy předmětu daně. **Diferencovaná** sazba se liší podle předmětu daně, který je vyjádřený v peněžních jednotkách. **Pevná** sazba daně se používá v případě, když je základ daně vyjádřen ve fyzických jednotkách. **Relativní** sazba se přiřazuje k základu daně, který je vyjádřený v peněžních jednotkách.

- ✓ **Sleva daně** – umožňuje snížit výši vypočtené daňové povinnosti a dělí se na absolutní, relativní, standardní a nestandardní. **Absolutní** sleva je dána pevnou částkou, **relativní** sleva snižuje vypočtenou daň o sumu stanovenou v procentech. **Standardní** sleva se uplatňuje při splnění zákonných podmínek. Používají se převážně u daní z osobních důchodů. **Nestandardní** slevy představují položky, které může daňový subjekt odečíst od základu daně v prokazatelně vynaložené výši (např. dary na veřejně prospěšné účely nebo úroky z úvěru na bytovou potřebu).

2.1.5 Daň z příjmu fyzických osob

Daň z příjmu fyzických osob je zpravidla progresivní, takže roste s výší příjmu. Obhájci této daně tvrdí, že je nástrojem redistribuce a výrazem solidarity bohatších s chudými. Kritici této daně tvrdí, že je trestem za produktivitu. Že je v podstatě dotěrná, protože její výběr požaduje informace o obchodních a osobních věcech velmi soukromých.

Její progresivní charakter může vést příslušníky nejvyšších příjmových skupin až k emigraci do „příznivějších“ zemí.

Klíčovým opatřením zajišťujícím spolehlivý výběr daně je přímý odvod ze mzdy uskutečňovaný zaměstnavatelem. Toto opatření snižuje vnímanou daňovou zátěž, odrazuje od úniků a usnadňuje kontrolu (zaměstnavatelů je méně než zaměstnanců).

Nevýhodou je, že přenáší část problémů výběru daně na zaměstnavatele. Pokud není přímý odvod zaveden (Francie), je snadnější zkreslovat údaje o příjmech.

Daň z příjmu zpravidla zohledňuje řadu „odečitatelných nebo „uznatelných“ položek jako náklady práce, charitativní dary apod. Složitý výpočet daně podporuje existenci daňových poradců. Naopak vyšší „paušál“ uznaných nákladů vede k tomu, že se plátcům nevyplatí dílčí únikové operace a celkový výnos daně může být vyšší.

Daňový únik je možný nepřiznáním části příjmů (snadné v těch oblastech, kde jsou platby v hotovosti) anebo umělým navýšením výdajů. Každé plošné kontrolní opatření je důvodem k intenzivním diskusím – např. kontrolní pokladny pro malé provozovny v ceně kolem 20 000 Kč byly hodnoceny jako zcela zbytečné zatížení a již přijatý zákon byl stažen.⁶

2.1.6 Sociální pojištění

Sociální pojištění vlastně není žádným pojištěním, ale daní, jejíž výnos je hypotézován a slouží k úhradě starobních důchodů. Právní úpravu organizace a provádění sociálního zabezpečení v České republice obsahuje zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, který nabyl účinnosti dnem 1. ledna 1992.

Sociální zabezpečení podle tohoto zákona obsahuje nemocenské pojištění a důchodové pojištění.⁷

2.2 Charakteristika daňového systému Evropské unie

Druhá polovina 20. století byla charakterizována nástupem globalizace, přechodu od regionálních trhů k celosvětovému trhu. Dochází k výraznému pohybu v mezinárodním obchodě, vzniku nadnárodních společností, přesunu kapitálu a při těchto pohybech ke

⁶ RIEGEL, K. *Ekonomická psychologie*. s. 101. Praha: Grada Publishing, a.s., 2007, 248 s. ISBN 978-80247-1185.

⁷ Ministerstvo práce a sociálních věcí.[online]. Cit. [15.7.2011]
< <http://www.mpsv.cz/cs/1349> >

střetávání různých daňových systémů. Je zřejmé, že relevantní důvody, kvůli kterým se daňové systémy jednotlivých zemí odlišovaly a vyvíjely samostatně, přestávají platit. Tento vývoj trvá i v současnosti.

Jednotlivé země, které měly vybudovány vlastní daňové systémy odvozené od svých národních tradic včetně náboženství, specifických přírodních podmínek, politických konsenzů o přerozdělovacích procesech a zvyklostí, musí při zvyšování objemu mezinárodního obchodu reagovat na daňové systémy obchodních partnerů.

Stupně mezinárodní spolupráce v daňové oblasti podle hloubky sladění jednotlivých daňových systémů můžeme rozdělit na daňovou koordinaci, aproximaci a daňovou harmonizaci se třemi fázemi:

- ✓ **Daňová koordinace** – je charakterizována jako vytváření bilaterálních a multilaterálních schémat zdanění za účelem omezení arbitrážních obchodů.
- ✓ **Daňová aproximace** – termín vyjadřuje směr daňové spolupráce, kterým nutně nemusí být v konečném cíli sladění daňových soustav, ale pouze jejich přiblížení se k sobě navzájem.
- ✓ **Daňová harmonizace** – znamená přizpůsobení a sladění národních daňových systémů a jednotlivých daní na principu dodržování společných pravidel zúčastněných zemí. Harmonizace se může týkat jak konstrukci daní, tak i jejich administrativy (inkaso daně, povinnosti plátce, daňová kontrola). Harmonizace každé daně probíhá postupně ve třech fázích:
 1. určení daně, která má být harmonizována,
 2. harmonizace daňového základu,
 3. harmonizace daňové sazby.

V Evropské unii jsou za specifický nástroj sbližování daňových systémů považovány i judikáty Soudního dvora Evropské unie (SD). I když jsou většinou směřovány do národní legislativy formou rozsudků žalob subjektů tuzemského práva, svou interpretaci dávají i výklad komunitárního práva společný pro všechny členské státy.

Mnohá doporučení, připomínky a náměty na úpravu daňové legislativy plynou orgánům EU z vlastních či nadnárodních institucí a sdružení jako je např. Evropská organizace daňových správ (IOTA) a CFE (Evropská fiskální konfederace). Evropská organizace daňových správ (IOTA, Intra-European Organization of Tax Administrations) je nezisková organizace, která spolupracuje nejen s komisí, ale i se Světovou bankou, OECD a Mezinárodním fondem. Její hlavní náplní je výměna mezinárodních informací a administrativní spolupráce, ochrana práv a povinností daňových subjektů, mapování nových technologií a jejich vlivu na činnost daňových správ. Významné náměty pro novelizaci daňových předpisů přicházejí ze sdružení daňových poradců či auditorů, která existují ve všech členských zemích EU. Jejich zastřešující organizací je Evropská fiskální konfederace (CFE, Confederation Fiscale Europeenne).⁸

2.2.1 Zdanění příjmů fyzických osob v zemích Evropské unie

Schémata zdanění příjmu fyzických osob jsou v zemích Evropské unie různorodá, a to jak z hlediska možností zohledňovat při výpočtu daňové povinnosti sociální aspekty poplatníka (počet vyživovaných dětí, invalidita) buď ve formě nezdanitelných částí základu daně, nebo odpočitatelných položek od základu daně či přímo slevou na dani, tak z hlediska počtu daňových pásem a daňových sazeb v nich a progresivitou daňové sazby. V Evropské unii tak k 31.12.2009 je 17 daňových pásem. Faktem je, že nominální sazby o skutečné míře zdanění či daňové progresivitě vypovídají málo. U daně z příjmu fyzických osob je nutno zohledňovat velikost nezdanitelných částí základu daně a ostatních odpočitatelných položek, různých slev na dani a osvobození od daně.⁹

Tabulka 1 Charakteristika daně z příjmu fyzických osob vybraných zemí Evropské unie

Členský stát EU	Zkratka	Daň z příjmu fyzických osob	
		Nejvyšší sazba (%)	Počet sazeb
Česká republika	CZ	15	1
Slovenská republika	SK	19	1
Velká Británie	GB	40	3

Zdroj: ŠIROKÝ, J.: Daně v Evropské unii. s. 63. Praha: Linde, 2010, 352 s. ISBN 978-80-7201-799-7, vlastní úprava

⁸ ŠIROKÝ, J.: Daně v Evropské unii. s. 26 – 30. Praha: Linde, 2010, 352 s. ISBN 978-80-7201-799-7.

⁹ ŠIROKÝ, J.: Daně v Evropské unii. s. 61 - 63. Praha: Linde, 2010, 352 s. ISBN 978-80-7201-799-7.

Eurostat rovněž uvádí, že v naprosté většině členských zemí se sazba daně z příjmu fyzických osob v období od 2000 – 2010, snížila. Z tohoto zdroje lze vyčíst, že se tak stalo ve 20 členských zemí Evropské unie. Pouze ve 4 zemích se tato daň zvýšila a ve 3 státech nedošlo k žádné změně. Průměrná se sazba daně z příjmu fyzických osob všech členských států snížila o 7,2% a ve státech Eurozóny byl zaznamenán pokles o 6,2%.¹⁰

2.2.2 Daňový systém České republiky¹¹

Daňovou soustavu České republiky tvoří daň z přidané hodnoty, spotřební daně včetně energetických daní, daně z příjmů, daň z nemovitostí, daň silniční, daň dědická, darovací a z převodu nemovitostí. Mezi další odvody daňového charakteru patří zejména pojistné na sociální zabezpečení a veřejné zdravotní pojištění a místní poplatky.

2.2.2.1 Historie České republiky¹²

Historie Česka začíná už ve 4. století př.n.l. kdy jej obývaly keltské kmeny Bójů a jež mu dali jméno Boiohaemum nebo-li Domov Bójů, latinsky Bohemian. Přelom letopočtu přináší zabránění germánskými kmeny a od 6. století osidlují území slovanské kmeny, které v následujícím století zakládají svaz proti avarské expanzi. Po roce 820 vzniká Velkomoravská říše, což je první doložený státní útvar.

Na začátku 10. století se přesunuje centrum státnosti do Čech. V roce 995 stát sjednocují Přemyslovci. Po rozpadu Habsburské monarchie, která vznikla roku 1526, nastává roku 1918 spojení Uherského království a vytváří se tak Československo, které je nástupcem Rakouska-Uherska. Rokem 1938 začíná zabavování i okupace Německem a Slovensko je vyhlášeno za samostatný stát.

¹⁰ Eurostat. European Commission Eurostat. Your key to European statistics. [online]. Cit. [18.7.2011]. <<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/themes>>

¹¹ ŠIROKÝ, J.: Daně v Evropské unii. s. 188 - 193. Praha: Linde, 2010, 352 s. ISBN 978-80-7201-799-7.

¹² Historie České republiky. [online]. Cit. [20.6.2011]. <<http://www.ceska-republikainfo.cz/historie-ceske-republiky-9>>

Po konci 2. Světové války roku 1945 přichází obnovení Československa a došlo k odsunu třímilionové německé menšiny a o tři roky později komunistická strana zavádí totalitní režim. Po uvolnění režimu koncem šedesátých let dochází v roce 1968 k obsazení území spřátelnými armádami Varšavské smlouvy. V listopadu 1989 nastává pád komunistického režimu a obnovuje se pluralitní demokracie. Roku 1993 dochází k rozdělení Československa na Českou a Slovenskou republiku, jako dva samostatné státy.

Obrázek 1 Mapa České republiky

Zdroj: Mapa online. [online]. Cit. [20.6.2011]. <<http://mapaonline.cz/mapa-cr-ceske-republiky/>>, vlastní úprava.

2.2.2.2 Daň z příjmu fyzických osob v České republice

Daň z příjmu fyzických osob se řídí dle *zákona č. 586/1992 sb., o daních z příjmů ve znění pozdějších předpisů*.

Povinnost podat daňové přiznání (dále jen DAP) mají všechno fyzické osoby, jejichž příjmy, které jsou předmětem daně a jsou vyšší než 15 000 Kč (pokud tyto příjmy nejsou osvobozeny od daně). DAP nemusí podávat zaměstnanec s právě 1 zaměstnavatelem nebo postupně více zaměstnavateli, u nichž u každého z nich podepsal Prohlášení a nemá příjmy podle §7 - §10 vyšší 6 000 Kč kromě příjmů osvobozených od daně nebo které již byly zdaněny srážkovou daní. Prohlášení poplatníka daně z příjmu FO je tiskopis, který vyplňuje zaměstnanec u svého zaměstnavatele každým rokem (do 15. února).

Poplatníci daně (fyzické osoby) se dělí do 2 skupin – daňoví rezidenti a daňoví nerezidenti. **Daňoví rezidenti** jsou osoby s trvalým bydlištěm v ČR nebo které se zdržují na území ČR více než 183 dní v roce (mají daňovou povinnost z příjmů ze zdrojů v ČR i ze zahraničí a mají neomezenou daňovou povinnost. **Daňoví nerezidenti** jsou osoby bez trvalého bydliště v ČR nebo zdržující se v ČR méně než 183 dní v roce. Mají povinnost odvádět daň z příjmů ze zdrojů v zahraničí, avšak pouze jen z příjmů na území České Republiky. Tyto fyzické osoby mají tzv. omezenou daňovou povinnost.

Předmětem daně jsou (§3) příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky, příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti, u kterých lze výdaje stanovit paušální částkou, tj. procentem z dosažených příjmů, příjmy z kapitálového majetku, příjmy z pronájmu a ostatní příjmy.

Předmětem daně nejsou (§4) příjmy z dědictví a přijaté úvěry a půjčky, mezi osvobozené příjmy patří zejména sociální příjmy a transfery, náhrady škody a pojistná plnění.

Základem daně je částka, o kterou příjmy plynoucí poplatníkovi ve zdaňovacím období přesahují výdaje. U poplatníka, kterému plyne ve zdaňovacím období souběžně více druhů příjmů, je základem daně součet dílčích základů daně. U dílčích daňových základů z podnikání a z pronájmu lze vykázat ztrátu. Zaplacené pojistné sociálního pojištění není daňově uznatelným nákladem. U příjmů dosažených v zaměstnaneckém poměru je základem daně příjem od zaměstnavatele zvýšený o platby sociálního pojištění, které zaplatil za zaměstnance zaměstnavatel (tzv. super hrubá mzda). Jestliže výdaje přesáhnou příjmy uvedené v § 7 a 9, jedná se o daňovou ztrátu. Daňovou ztrátu nebo její část lze odečíst od úhrnu dílčích základů daně dle § 7 – 10 i v následujících zdaňovacích obdobích.

Odpočty od základu daně a slevy na dani: Položkami snižujícími daňový základ jsou odpočty části úroků z úvěru a na bytové potřeby, příspěvků na penzijní připojištění, pojistného žitního pojištění a zaplacených členských příspěvků odporové organizaci. Daňový základ rovněž snižuje hodnota darů s minimální hranicí 1000 CZK a maximem 10% daňového základu. Základní sleva na dani je 24 840 CZK na poplatníka, 2 520 CZK

až 16 140 CZK na invaliditu, 4 020 CZK z titulu studujícího a daňové zvýhodnění na vyživované dítě 11 504 CZK¹³.

Sazby: Daň z upraveného základu daně (sníženého o nezdánitelnou část základu daně dle § 15 a odečitatelné položky § 34) v roce 2010 činila 15%.

Správa daně: Podat daňové přiznání a vyrovnat daňovou povinnost je potřeba do 31. března (pokud daňové přiznání zpracovává daňový poradce, lze lhůty prodloužit do 30. června). Zálohy na daň z příjmů ze závislé činnosti sráží zaměstnanci každý měsíc zaměstnavatel, ostatní zálohy se platí podle poslední daňové povinnosti.

2.2.2.3 Sociální pojištění v České republice

Systém sociálního pojištění se v České republice skládá z veřejného zdravotního pojištění, nemocenského pojištění, důchodového pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Účast osob na jednotlivých subsystémech sociálního pojištění se řídí rozdílnými pravidly dle různých kritérií (trvalý pobyt na území České republiky, zaměstnanecký poměr, osoba samostatně výdělečně činná apod.). Sazby pojistného byly v roce 2010 následující:

¹³Jak podnikat. Sleva na dani, daňové zvýhodnění [online]. Cit. [15.7.2011]. <
<http://www.jakpodnikat.cz/sleva-na-dani-manzelku.php> >

Tabulka 2 Přehled sazeb sociálního pojištění v České republice v roce 2010

Osoba/sazba pojistného	Veřejné zdravotní pojištění	Nemocenské pojištění	Důchodové pojištění	Státní politika zaměstnanosti
Zaměstnanec	4,5%	0,0%	6,5%	0,0%
Zaměstnavatel	9%	2,3%	21,5%	1,2%
Osoba samostatně výdělečně činná	13,5%	1,4%	28,0%	1,62%
Osoba bez zdanitelných příjmů	13,5%	-	-	-
Státní pojistětec (studenti, vězni, ženy na mateřské dovolené)	13,5%	-	-	-

Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení [online]. Cit. [15.7.2011].

<[http://www.cssz.cz/NR/rdonlyres/07C019F7-B1EA-48EA-8F32-](http://www.cssz.cz/NR/rdonlyres/07C019F7-B1EA-48EA-8F32-8FC082C7A3AC/0/NP201001_tabulka.pdf)

8FC082C7A3AC/0/NP201001_tabulka.pdf>, vlastní úprava

2.2.3 Daňový systém Slovenské republiky¹⁴

Ve Slovenské republice je daň z příjmů fyzických osob ošetřena zákonem o dani z příjmů - **Zákon č. 595/2003 Z.z. – úplné znenie** (z prosince roku 2003)¹⁵.

Legislativně vymezuje daňovou soustavu Slovenské republiky zákon o daních z příjmů, zákon o dani z přidané hodnoty, pět zákonů o spotřebních daních (každou spotřební daň ošetřuje zvláštní zákon) a zákon o místních daních a místním poplatku na odpady. Mezi důležité odvody daňového charakteru patří zejména pojistné sociálního pojištění. Daň dědické a darovací se na Slovensku nevybírají. Členským státem Evropské unie se Slovensko stalo v roce 2004 a Euro jako národní měnu zavedlo 1.1.2009.

¹⁴ ŠIROKÝ, J.: Daně v Evropské unii. s. 289 - 293. Praha: Linde, 2010, 352 s. ISBN 978-80-7201-799-7.

¹⁵ Zbierka.[online]. Cit. [20.7.2011].

<<http://www.zbierka.sk/Default.aspx?sid=15&PredpisID=17602&FileName=03z595&Rocnik=2003&AspxAutoDetectCookieSupport=1> >

2.2.3.1 Historie Slovenské republiky¹⁶

Prvními obyvateli území dnešního Slovenska byly ilyrské a keltské kmeny. V 1. – 2. století zanechali na jihu stopy Římané. Po nich do oblasti pronikly germánské kmeny. V 6. století n. l. přišli z východoevropských rovin Slované. První útvarem na západním Slovensku bylo Nitranské knížectví jako součást Velkomoravské říše. Ta v roce 907 pod náporom maďarských kmenů zanikla a roku 1018 bylo Slovensko na dlouhých 900 let připojeno k Uhrám. Ve 12. století začala kolonizace jeho vnitrozemí. Na pozvání krále Gejzy II. přicházejí němečtí přistěhovalci. Jejich příchod souvisel s rozvojem těžby rud.

Na počátku 14. století velkou část území ovládá Matúš Čák Trenčianský. Po něm na začátku 15. století pronikají na slovenské území Maďaři a poláci. Roku 1467 je v Bratislavě založena univerzita. Roku 1526 je země ohrožena Turky. A to po bitvě u Moháče roku 1526. Ve třicetileté válce bojuje uherská šlechta na straně Švédu proti habsburskému císaři.

Následuje období úpadku, sociálního útlaku, povstání Uhrů proti Habsburkům i Slováků proti Uhrům (J. Jánošík). Koncem 18. století přichází první pokus o kodifikaci slovenštiny, kterou povýšil roku 1843 na spisovný jazyk Ludovít Štúr. Roku 1863 je založena Matica Slovenská a Slováci vystupují stále silněji proti maďarizaci, ale osvobození přináší až porážka Rakouska-Uherska v I. světové válce a vznik Československa. Roku 1918 je založena Československá republika a v roce 1939 vzniká Slovenský stát a po 2. světové válce roku 1945 následuje druhá Československá republika. Za období komunistické nadvlády bylo zaostalejší Slovensko industrializováno a dostalo se téměř na úroveň Českých zemí. Slovensko bylo ustanoveno samostatným státem 1.1.1993, kdy se rozdělila Československá federativní republika

Obrázek 2 Mapa Slovenské republiky

Zdroj: Mapa online. [online]. Cit. [20.6.2011]. <<http://mapaonline.cz/mapa-slovenska/>>, vlastní úprava.

¹⁶Slovenská republika.[online]. Cit. [20.6.2011]. <<http://www.info-tour.info/slovensko/historie.htm>>

2.2.3.2 Daň z příjmu fyzických osob ve Slovenské republice¹⁷

Poplatník daně z příjmu fyzických osob je buďto daňovým rezidentem nebo daňovým nerezidentem. **Daňový rezident** je charakterizován jako fyzická osoba, která má na území Slovenska trvalý pobyt nebo se na tomto území obvykle zdržuje nebo je to osoba, která v této zemi nemá trvalý pobyt, ale zdržuje se na jejím území alespoň 183 dní v roce. **Daňový nerezident** je osoba, která nesplňuje kritéria rezidentury, anebo je v zemi za určitým účelem (např. studia, léčení).

Předmětem daně jsou příjmy ze závislé činnosti, příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti a z pronájmu, příjmy z kapitálového majetku a ostatní příjmy.

Předmětem daně nejsou přijaté náhrady, příjmy z dědictví a darování, úvěr a půjčky a podíly na zisku vyplacené po zdanění obchodní společností nebo družstvem. Mezi **osvobozené příjmy** patří zejména příjmy z prodeje bytu nebo domu (pokud nebyl zahrnut v obchodním majetku), sociální příjmy a transfery, stipendia kromě doktorandských stipendií, přijaté náhrady škody, úroky a jiné výnosy z vkladů, výnosy ze státních dluhopisů a finanční prostředky plynoucí z grantů.

Základ daně se zjistí jako součet dílčích základů daně podle jednotlivých druhů příjmů. Základ daně se může snížit o daňovou ztrátu, která se však nemůže uplatnit u příjmů ze závislé činnosti. Platby sociálního pojištění jsou daňově uznatelným výdajem. Poplatníkovi, kterému plynou souběžně dva a více druhů příjmů dle § 5 – 8, je základem daně součet dílčích daňových základů daně, které jsou vypočítány dle jednotlivých příjmů.

Nezdanitelné části základu daně a daňový bonus: Daňový základ lze snížit poplatníkovi o položky, které jsou uvedeny v § 11 příslušného zákona. V případě, že poplatník v příslušném zdaňovacím období dosáhne základu daně, se rovná nebo je nižší než 100násobek životního minima (tj. 185 EUR pro rok 2010), nezdanitelná část základu daně na poplatníka je ve výši 19,2 násobku životního minima. V případě, že je základ daně vyšší než 100 násobek životního minima – nezdanitelná část základu daně je 44,2 násobek životního minima. V případě, že poplatník daně v odpovídajícím

¹⁷ Zbierka.[online]. Str. 12 -13. Cit. [20.7.2011].

<<http://www.zbierka.sk/Default.aspx?sid=15&PredpisID=17602&FileName=03z595&Rocnik=2003&AspxAutoDetectCookieSupport=1> >

zdaňovacím období dosáhne základu daně, jež se rovná nebo je nižší než 176,8 násobek platného životního minima a manželka/manžel žije ve společné domácnosti s poplatníkem daně a v tomto období nemá vlastní příjem, nezdanitelná roční část základu činí 19,2 násobek aktuálního životního minima. Rovná-li se základ daně nebo je nižší než 176,8 násobku životního minima a manželka/manžel žije s poplatníkem ve společné domácnosti, a nemá v odpovídajícím zdaňovacím období vlastní příjem nepřesahující 19,2 násobek životního minima, roční nezdanitelná část základu daně je rozdíl mezi sumou odpovídající 19,2 násobku životního minima a vlastním příjmem manželky/manžela. Za předpokladu, že se rovná základ daně ne je nižší než 176,8 násobek platného životního minima, roční nezdanitelná část základu odpovídá nule. V případě, že je základ daně poplatníka vyšší než 176,8 násobek životního minima a manžel žije s poplatníkem ve společné domácnosti a v odpovídajícím zdaňovacím období nemá vlastní příjem, nezdanitelná roční část základu daně je 63,4 násobek životního minima a jedna čtvrtina základu daně poplatníka, pokud je tato částka nižší než nula, nezdanitelná část základu daně na manželku/manžela se rovná nule. Za předpokladu, že poplatník ve zdaňovacím období dosáhne základu daně, který je vyšší než 176,8 násobek platného životního minima a jeho manželka/manžel žijící s poplatníkem ve společné domácnosti ve zdaňovacím období má vlastní příjem, nezdanitelná roční část základu se vypočítá podle prvního uvedeného příkladu. Když je tato částka nižší než nula, nezdanitelná část na manželku/manžela se rovná nule. Mezi nezdanitelné části základu daně je možno zařadit také životní pojištění, účelové spoření či doplňkové důchodové spoření.

Daňové asignace: Poplatník je oprávněn požádat do 30. dubna správce daně, aby částka do výše 2% z jeho zaplacené daně byla poukázána jím určené právnické osobě. Podíl zaplacené daně je možné poskytnout subjektu, kterým je občanské sdružení, nadace, neinvestiční fond, nezisková organizace poskytující všeobecně prospěšné služby, účelové zařízení církví nebo náboženské společnosti, organizaci s mezinárodním prvkem a Slovenskému červenému kříži. Podíl zaplacené daně je možné poukázat uvedeným subjektům, pokud jej použijí na činnosti spojené s rozvojem a ochranou duchovních hodnot, ochranou lidských práv, tvorbou a ochranou životního prostředí, ochranou a podporou zdraví a vzdělávání, podporou sportu dětí, mládeže a zdravotně postižených občanů, poskytováním sociální pomoci a zachováním přírodních a kulturních hodnot.

Jednotná sazba daně činí 19% ze základu daně sníženého o nezdanitelné části základu daně.

Správa daně: Podat daňové přiznání a vyrovnat daňovou povinnost je potřeba do 31. března, pokud se poplatník nedohodl se správcem daně jinak. Zálohy na daň z příjmů ze závislé činnosti sráží zaměstnanci každý měsíc zaměstnavatel, ostatní zálohy se platí podle výše poslední daňové povinnosti (pokud nebyla vyšší než 1 659,70 EUR, poplatník zálohy neplatí).

2.2.3.3 Sociální pojištění ve Slovenské republice

Platby sociálního pojištění jsou ve Slovenské republice povinné pro zaměstnavatele i zaměstnance.

Zaměstnavatelé byli povinni za své zaměstnance odvádět v roce 2010 následující příspěvky sociálního pojištění:

Tabulka 3 Přehled sazeb sociálního pojištění ve Slovenské republice v roce 2010 (v období 1.1.2010 – 30.6.2010) hrazených zaměstnavatelem

Příspěvek na	Sazba (%)	Maximální měsíční základ (EUR)
Důchodové starobní pojištění	14	2 892,12
Důchodové pojištění invalidní	3	2 892,12
Nemocenské pojištění	1,4	1 084,55
Pojištění pro případ nezaměstnanosti	1	2 892,12
Úrazové pojištění	0,8	2 892,12
Rezervní fond solidarity	4,75	2 892,12
Garanční fond	0,25	1 084,55

Zdroj: Hospodářské noviny.[online]. Cit. [13.7.2011]. <<http://hnonline.sk/ekonomika>>, vlastní úprava

Tabulka 4 Přehled sazeb sociálního pojištění ve Slovenské republice v roce 2010 (v období 1.7.2010 – 31.12.2010) hrazených zaměstnavatelem

Příspěvek na:	Sazba (%)	Maximální měsíční základ (EUR)
Důchodové starobní pojištění	14	2 978
Důchodové pojištění invalidní	3	2 978
Nemocenské pojištění	1,4	1 116,75
Pojištění pro případ nezaměstnanosti	1	2 978
Úrazové pojištění	0,8	2 978
Rezervní fond solidarity	4,75	2 978
Garanční fond	0,25	1 116,75

Zdroj: Hospodářské noviny.[online]. Cit. [13.7.2011]. < <http://hnonline.sk/ekonomika>>, vlastní úprava

Zaměstnanci jsou povinni platit následující příspěvky sociálního pojištění, které jsou sráženy zaměstnavateli a z jejich hrubých mezd:

Tabulka 5 Přehled sazeb sociálního pojištění ve Slovenské republice v roce 2010 (v období 1.1.2010 – 30.6.2010) hrazených zaměstnancem

Příspěvek na:	Sazba (%)	Maximální měsíční základ (EUR)
Důchodové starobní pojištění	4	2 892,12
Nemocenské pojištění	1,4	1 084,55
Důchodové pojištění invalidní	3	2 892,12
Pojištění pro případ nezaměstnanosti	1	2 892,12

Zdroj: Hospodářské noviny.[online]. Cit. [13.7.2011]. < <http://hnonline.sk/ekonomika>>, vlastní úprava

Tabulka 6 Přehled sazeb sociálního pojištění ve Slovenské republice v roce 2010 (v období 1.7.2010 – 31.12.2010) hrazených zaměstnancem

Příspěvek na	Sazba (%)	Maximální měsíční základ (EUR)
Důchodové starobní pojištění	4	2 978
Nemocenské pojištění	1,4	1 116,75
Důchodové pojištění invalidní	3	2 978
Pojištění pro případ nezaměstnanosti	1	2 978

Zdroj: Hospodářské noviny.[online]. Cit. [13.7.2011]. < <http://hnonline.sk/ekonomika>>, vlastní úprava

2.2.4 Daňový systém Velké Británie¹⁸

Hlavními daňovými odvody britského daňového systému jsou důchodové daně, oboustranně placené odvody na sociální pojištění, majetkové daně a daň z přidané hodnoty. Výjimečné je propojení důchodových daní: Daňový zápočet u dividend je ve výši 1/9 a u dividend vyplácených mezi britskými rezidentními společnostmi neexistuje dvojitá zdanění.

2.2.4.1 Historie Velké Británie¹⁹

Velká Británie byla před mnoha stovkami let domovinou Římanů. Ti ji byli nuceni opustit a tak se ostrov stal lákadlem pro germánské kmeny Anglů, Sasů a Jutů (podle Anglů dostala celá země i své jméno). Významná je postava Viléma Dobyvatele, jež se roku 1066 utkal s anglickými knížaty a jeho bitva u Hastingsu skončila suverénním vítězstvím. Spory mezi Walesem a Skotskem skončily na počátku 18. století, kdy byly obě země propojeny, načež se přidalo i Irsko. Ale vlastní název Spojené království Velké Británie a Severního Irsku vznikl až ve 20. letech 20. století.

Za průmyslové revoluce byla Anglie jedním z nejvýznamnějších výrobců a vývozců. Toto postavení ale ztratila za doby vlády královny Viktorie a byla překonána stále rostoucí mocí USA. Za 2. světové války byla Anglie významným spojencem Francie a byla postižena silnými leteckými nálety ze strany Němců při bitvě o Británii. Po 2. světové válce význam Velké Británie, především pak Anglie, nadále rostl. Dnes se Anglie může řadit mezi největší světové mocnosti po bok USA nebo Číny.

¹⁸ ŠIROKÝ, J.: Daně v Evropské unii. s. 310 - 313. Praha: Linde, 2010, 352 s. ISBN 978-80-7201-799-7.

¹⁹ Historie Velké Británie. [online]. Cit. [20.6.2011]. < <http://letenkydoanglie.cz/historie-anglie.html> >

Obrázek 3 Mapa Velké Británie

Zdroj: Mapa online. [online]. Cit. [20.6.2011]. <<http://mapaonline.cz/mapa-velke-britanie/>>, vlastní úprava.

2.2.4.2 Daň z příjmu fyzických osob ve Velké Británii

Osobami podléhajícími dani jsou britští daňoví rezidenti ze svých celosvětových příjmů a nerezidenti z příjmů dosažených na území Velké Británie.

Zdanitelný příjem jednotlivce se vypočte jako součet všech druhů příjmů, které se člení na příjem z nemovitého majetku, obchodní a profesní příjem, investiční příjem, dividendový příjem, zahraniční příjem a příjem ze zaměstnání, po odečtení daňových odpočtů a nezdanitelných částí základu daně a uplatnění daňových slev. Mezi *osvobozené příjmy* patří výživné, některé typy úroků a určité příjmy plynoucí z držby lesního porostu.

Daňové odpočty, nezdanitelné části a slevy na dani: Mezi daňové odpočty patří zaplacený úrok z půjček s výjimkou úroku z přečerpaní účtu, pojistné na důchodové pojištění do určitých limitů, dary a výživné.

Mezi základní nezdanitelné části daně patří odpočet na poplatníka ve výši 6 475 GBP. Alternativou k odpočtu na poplatníka je věkový odpočet, pokud poplatník měl v průběhu zdaňovacího období 65 nebo více let. Pokud celkový příjem přesahuje 22 900 GBP, snižuje se nezdanitelná částka základu daně o jednu polovinu z přesahující částky. Pro osoby ve věku 65 až 74 činí nezdanitelná částka základu daně 9 490 GBP, u osob nad 74 let pak činí 9 640 GBP. Ve Velké Británii je také možné uplatnit **slevu na dani**.

Sleva na dani je limitována částkou 10% základní částky, která se ročně upravuje. Pro období 2009-2010 činila:

Tabulka 7 Sleva na dani ve Velké Británii

Poplatníci	Základní částka (GBP)	Maximální výše slevy na dani (GBP)
manželé	2 670	267
manželé, z nichž 1 je starší než 74 let	6 965	696

Zdroj: Daňový úřad Velké Británie. [online]. Cit. [8.7.2011]. < <http://www.hmrc.gov.uk/rates/taxes-ni.htm>>, vlastní úprava

Tabulka 8 Daňové sazby ve Velké Británii pro rok 2010

Druh sazby	Příjmový interval (GBP)	Sazba (%)		
		dividendy	úspory	ostatní
nižší	Do 2 440	10	10	10
základní	0 – 37 400	10	20	20
vyšší	nad 37 400	32,5	40	40

Zdroj: Daňový úřad Velké Británie. [online]. Cit. [8.7.2011]. < <http://www.hmrc.gov.uk/rates/taxes-ni.htm>>, vlastní úprava

Srážkové dani ve výši 20% podléhají některé typy úrokových příjmů, příjmy plynoucí z licenčních poplatků, poskytnutých patentů a vybraných duševních práv.

Správa daně: Zdaňovacím obdobím je období od 6. dubna do 5. dubna následujícího roku. Daňová přiznání se podávají do 30. října, v případě elektronicky podaného přiznání postačuje podat přiznání do 31. ledna.

2.2.4.3 Sociální pojištění ve Velké Británii

Na úrovni firem: Národní pojistné příspěvky (NIC) placené zaměstnavatelem jsou stanoveny pevně ve vztahu ke mzdě zaměstnance. Sazby jsou uvedeny v následující tabulce:

Tabulka 9 Sazby sociálního pojištění ve Velké Británii

Týdenní výdělek (GBP)	Příspěvek (%)	
	Finální mzdový plán	Peněžní nákupní plán
Do 110	0	0
Z částky v rozpětí 110 – 844	9,1	11,4
Z částky přesahující 844	12,8	12,8

Zdroj: Daňový úřad Velké Británie. [online]. Cit. [8.7.2011]. < <http://www.hmrc.gov.uk/rates/taxes-ni.htm>>, vlastní úprava

Příspěvky na sociální pojištění jsou daňově uznatelné jako odpočet pro účely firemní daně. Na úrovni zaměstnanců se dělí do následujících 4 kategorií:

1. **kategorie (zaměstnanci)** – příspěvek je nulový z prvních 110 GBP vydělaných za týden a platí se 11% z dalších 734 GBP až do mzdového limitu 844 GBP týdně.
2. **kategorie (osoby samostatně výdělečně činné s výrobními a obchodními aktivitami)** – platí příspěvek v jednotné sazbě ve výši 2,40 GBP týdně (uplatňuje se osvobození malých výdělků ve výši 5 075 ročně).
3. **kategorie (dobrovolní plátcí)** - zahrnuje příspěvky placené nezaměstnanými nebo daňovými nerezidenty za účelem zachování jejich nároku na důchody ze sociálního zabezpečení a činí 12,05 GBP týdně.
4. **kategorie (osoby samostatně výdělečně činné s jinými aktivitami, než je výroba či obchod)** – platí příspěvky ve výši 8% ročních výdělků v rozpětí mezi 5 715 GBP a výdělkovým stropem ve výši 43 875 GBP, a 1% z výdělku přesahujícího 43 875 GBP.

Příspěvky na sociální zabezpečení nejsou odečitatelné pro účely daně z příjmů.

3 Analytická/praktická část práce

Za účelem srovnání daňových systémů analyzovaných zemí EU a to konkrétně konstrukce daně z příjmu fyzických osob, byly navrženy 2 modely příkladů. Tyto reálné příklady jsou popsány a aplikovány na jednotlivé státy EU v níže uvedených podkapitolách. Výstupem analýzy je zjištění doplatku či přeplatku daně po aplikaci

zmíněných stejných modelových příkladů za rok 2010 pro Českou republiku, Slovenskou republiku a Velkou Británii.

Vzhledem k tomu, že srovnávané země mají každá jinou měnu, ve zkoumaných příkladech je použita jednotná měna. Výpočty jsou provedeny v CZK. Pro přepočet kurzů byly použity údaje z internetového zdroje BusinessInfo, ve kterém jsou údaje z Českého statistického úřadu (dále jen ČSÚ).

V níže uvedených tabulkách²⁰ jsou uvedeny údaje průměrné roční mzdy parity kupní síly České republiky, Slovenské republiky a Velké Británie. Původní hodnoty byly uvedeny ve měně USD a následně byly přepočítány do měny CZK průměrným denním kurzem CZK vůči USD za rok 2010 – tj. 19,111 CZK/USD²¹, CZK vůči EURU – tj. 25,29 CZK/EURO a CZK vůči GBP – tj. 29,49 CZK/GBP.²²

Údaje za rok 2010 jsou následně použity do modelového do dvou modelových příkladů výpočtu daňového zatížení fyzických osob vybraných zemí EU. V modelových příkladech jednotlivých zemí jsou použity adekvátní hodnoty průměrné mzdy dané země a zároveň jsou převedeny do odpovídající měny analyzované země. Použité hodnoty v příkladech jsou v jednotlivých tabulkách zvýrazněny. U České republiky je v příkladech počítáno s hodnotou 364 275 CZK, ve Slovenské republice je to hodnota 12 264 EURO a ve Velké Británii s hodnotou 33 062 GBP.

Tabulka 10 Průměrná roční mzda v paritě kupní síly (v CZK, v letech 2010 a 2005)

Země	2010	2005	Nárůst (v %)
Česká republika	364 275	294 290	23,8
Slovenská republika	310 133	242 308	28
Velká Británie	975 005	911 251	7

Zdroj: OECD, Tax Database, Part I. Taxation of Wage Income 2010. [online]. Cit. [12.7.2011]. <www.oecd.org/ctp/taxdatabase>, vlastní úprava

²⁰ Sfinance. OECD: Kde je životní úroveň s průměrnou mzdou nejvyšší? [online]. Cit. [29.6.2011]. <<http://www.sfinance.cz/zpravy/finance/318499-oecd-kde-je-zivotni-uroven-s-prumernou-mzdou-nejvyssi/>>

²¹ BusinessInfo. Oficiální portál pro podnikání a export [online]. Cit. [24.6.2011]. <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/analyzy-statistiky/hlavni-menove-a-fiskalni-ukazatele-cr/1000431/49262/>>

²² Kurzy měn 247. [online]. Cit. [24.6.2011]. <<http://www.kurzymen247.cz/mena/gbp>>

Tabulka 11 Průměrná roční mzda v paritě kupní síly (v EURO, v letech 2010 a 2005)

Země	2010	2005	Nárůst (v %)
Česká republika	14 404	11 637	23,8
Slovenská republika	12 264	9 581	28
Velká Británie	38 553	36 032	7

Zdroj: OECD, Tax Database, Part I. Taxation of Wage Income 2010. [online]. Cit. [12.7.2011]. < www.oecd.org/ctp/taxdatabase>, vlastní úprava

Tabulka 12 Průměrná roční mzda v paritě kupní síly (v GBP, v letech 2010 a 2005)

Země	2010	2005	Nárůst (v %)
Česká republika	12 352	9 979	23,8
Slovenská republika	10 517	8 217	28
Velká Británie	33 062	30 900	7

Zdroj: OECD, Tax Database, Part I. Taxation of Wage Income 2010. [online]. Cit. [12.7.2011]. < www.oecd.org/ctp/taxdatabase>, vlastní úprava

3.1 Výpočet daně z příjmu fyzických osob v České republice

Pro níže uvedený předpoklad výpočtu je zapotřebí použít vybrané sazby pojištění v České republice, jejichž sumarizace je uvedena tabulce týkající se sazeb pojištění v České republice pro rok 2010. Jedná se zejména o sazbu sociálního pojištění (dále jen SP) hrazeného zaměstnancem (6,5%), sazbu zdravotního pojištění (dále jen ZP) hrazeného zaměstnancem (4,5%), sazbu sociálního pojištění (dále jen SP) hrazeného zaměstnavatelem (25%) a sazbu zdravotního pojištění (ZP) hrazeného zaměstnavatelem (9%). V uvedeném příkladě je počítáno s 15% daňovou sazbou a s roční slevou na poplatníka, která je pro rok 2010 stanovena na 24 840 Kč. Daňový bonus na jedno vyživované dítě je pro rok 2010 v České republice stanoven na částku 11 604 Kč.

3.1.1 Modelový příklad č. 1

Zadání příkladu:

Pan Jan Novák je bezdětný, svobodný zaměstnanec v soukromém podniku v České republice. Roční mzda tohoto zaměstnance činí 364 275 Kč. Pan Novák uplatňuje pouze slevu na poplatníka. Daňové prohlášení má řádně podepsané u svého zaměstnavatele.

Čistý měsíční příjem poplatníka za rok 2010:

Hrubý měsíční příjem (364 275 / 12)	30 356 Kč
Odvod SP zaměstnancem (6,5% z 30 356)	1 973 Kč
Odvod SP zaměstnavatelem (25% z 30 356)	7 589 Kč
Odvod ZP zaměstnancem (4,5% z 30 356)	1 366 Kč
Odvod ZP zaměstnavatelem (9% z 30 356)	2 732 Kč
Superhrubá mzda (30 356 + 7 589 + 2 732)	40 677 Kč
Měsíční sleva na poplatníka	2 070 Kč
Superhrubá mzda se slevou na poplatníka (40 677 – 2070)	38 607 Kč
Měsíční daňová záloha (38 607 x 0,15).....	5 791 Kč
Odvod pojištění zaměstnancem celkem (1 973 + 1 366)	3 339 Kč
Čistý měsíční příjem (30 356 – 5 791 – 3 339 + 2070)	23 296 Kč

Roční daňová povinnost poplatníka za rok 2010:

Roční příjmy celkem	364 275 Kč
Roční záloha na daň (12 x 6 105)	73 260 Kč
Odvod SP zaměstnavatelem (12 x 7 589)	91 068 Kč
Odvod ZP zaměstnavatelem (12 x 2 732)	32 784 Kč
Pojistné hrazené zaměstnavatelem celkem (91 068 + 32 784)	123 852 Kč
Základ daně (364 275 + 123 852)	488 127 Kč
Základ daně po zaokrouhlení	488 100 Kč
Výpočet daně před slevami (15% z 488 100)	73 215 Kč
Sleva na poplatníka	24 840 Kč
Daň po slevách (73 215 - 24 840)	48 375 Kč
Doplatek (+) / přeplatek (-) (73260-48375)	-24 885 Kč

V tomto případě panu Novákovi vyšel **přeplatek** v případě daňové povinnosti poplatníka za **rok 2010** ve výši **24 885,60 Kč**, o jehož vrácení zažádal správce daně.

3.1.2 Modelový příklad č. 2

Zadání příkladu:

Pan Jan Dvořák je ženatý muž, má 2 děti (11 a 13 let) a je zaměstnancem v soukromém podniku v České republice. Jeho manželka je výdělečně činná a pracuje ve státní správě. Roční mzda tohoto zaměstnance činí 364 275 Kč. Pan Dvořák uplatňuje slevu na poplatníka a daňový bonus na vyživované děti (jeho manželka na tuto slevu již nemá nárok). Daňové prohlášení za rok 2010 má řádně podepsané u svého zaměstnavatele.

Čistý měsíční příjem poplatníka za rok 2010:

Hrubý měsíční příjem (364 275 / 12)	30 356 Kč
Odvod SP zaměstnancem (6,5% z 30 356)	1 973 Kč
Odvod SP zaměstnavatelem (25% z 30 356)	7 589 Kč
Odvod ZP zaměstnancem (4,5% z 30 356)	1 366 Kč
Odvod ZP zaměstnavatelem (9% z 30 356)	2 732 Kč
Superhrubá mzda (30 356 + 7 589 + 2 732)	40 677 Kč
Měsíční sleva na poplatníka	2 070 Kč
Daňový bonus na 2 vyživované děti ((11 604:12) x 2)	1 934 Kč
Celková sleva na dani (2 070 + 1 934)	4 004 Kč
Měsíční daňová záloha (40 700 x 0,15).....	6 105 Kč
Odvod pojištění zaměstnancem celkem (1 973 + 1 366)	3 339 Kč
Čistý měsíční příjem (30 356 – 6 105 – 3 339 + 2070 + 1 934)	24 916 Kč

Roční daňová povinnost poplatníka za rok 2010:

Roční příjmy celkem	364 275Kč
Roční záloha na daň (12 x 6 105)	73 260 Kč
Odvod SP zaměstnavatelem (12 x 7 589)	91 068Kč
Odvod ZP zaměstnavatelem (12 x 2 732)	32 784Kč
Pojistné hrazené zaměstnavatelem celkem (91 068 + 32 784)	123 852 Kč

Základ daně (364 275 + 123 852)	488 127 Kč
Základ daně po zaokrouhlení	488 100 Kč
Výpočet daně před slevami (15% z 488 100)	73 215 Kč
Sleva na poplatníka	24 840 Kč
Daň po slevách (73 215 - 24 840)	48 375 Kč
Sražená daň od všech zaměstnavatelů (12 x 6105).....	73 260 Kč
Daňový bonus na 2 vyživované děti (11 604 x 2)	23 208 Kč
Slevy celkem (73260 + 23 208)	96 468 Kč
Doplatek (+) / přeplatek (-) (96468-48 375)	-48 093 Kč

V tomto případě panu Dvořákovi vyšel **přeplatek** v případě daňové povinnosti poplatníka za **rok 2010 ve výši 48 093 Kč** a bude mu navrácen správcem daně.

3.2 Výpočet daně z příjmu fyzických osob ve Slovenské republice

Pro níže uvedený předpoklad výpočtu je zapotřebí použít vybrané sazby pojištění ve Slovenské republice, jejichž sumarizace je uvedena na str. 17 a 18 v tabulce č. 3 a 4. Za zmínku stojí konstatování, že se některé sazby v roce 2010 změnily. Nové změny sazeb vešly v platnost v polovině roku. V uvedeném příkladě je počítáno s 19% daňovou sazbou, která je platná pro rok 2010. Daňový bonus na jedno vyživované dítě je pro rok 2010 je stanoven ve Slovenské republice částkou 20 EURO/měsíc.

3.2.1 Modelový příklad č. 1

Zadání příkladu:

Pan Jan Novák je bezdětný, svobodný zaměstnanec v soukromém podniku. Roční mzda tohoto zaměstnance činí 12 264 EURO. Daňové prohlášení má řádně podepsané u svého zaměstnavatele.

Čistý měsíční příjem poplatníka za rok 2010 (za období 1.1. – 30.6.2010):

Hrubý měsíční příjem (12 264 / 12)	1 022€
ZP hrazené zaměstnancem (4% z 1 022)	40,88€
ZP hrazené zaměstnavatelem (10% z 1 022)	102,2€
Nemocenské SP hrazené zaměstnancem (1,4% z 1 022)	14,3 €
Důchodové SP hrazené zaměstnancem (4% z 1022)	40,88€

Invalidní SP hrazené zaměstnancem (3% z 1022)	30,6 €
SP nezaměstnanosti hrazené zaměstnancem (1% z 1022)	10,2 €
Nemocenské SP hrazené zaměstnavatelem (1,4% z 1 022)	14,3 €
Důchodové SP hrazené zaměstnavatelem (14% z 1022)	143 €
Invalidní SP hrazené zaměstnavatelem (3% z 1022)	30,6 €
SP nezaměstnanosti hrazené zaměstnavatelem (1% z 1022)	10,2 €
Úrazové SP hrazené zaměstnavatelem (0,8% z 1 022)	8,1 €
Garanční fond - SP hrazené zaměstnavatelem (0,25% z 1 022)	2,5 €
Rezervní fond - SP hrazené zaměstnavatelem (4,75% z 1 022)	48,5 €
SP odvedené zaměstnancem celkem (14,3 + 40,88 + 30,6 + 10,2).....	95,98 €
SP odvedené zaměstnavatelem celkem (14,3 + 143 + 30,6 + 10,2 + 8,1 + 2,5 + 48,5)....	257,2 €
SP + ZP celkem za zaměstnance (40,88 + 95,98)	136,86 €
SP + ZP celkem za zaměstnavatele (102,2 + 257,2)	359,4 €
SP + ZP celkem (136,86 + 359,4)	496,26 €
Měsíční základ daně (1 022 – 40,88 - 95,9).....	885,22 €
Měsíční nezdanitelná část	335,47 €
Měsíční základ daně před zdaněním (885,22 – 335,47)	549,75 €
Měsíční daň (19% z 549,75)	104,45 €
Mzdové náklady zaměstnavatele na zaměstnance (1 022 + 359,4)	1381,4 €
Čistý měsíční příjem (1 022 – 40,88 – 95,9 - 104,45)	780,77 €

Čistý měsíční příjem poplatníka za rok 2010 (za období 1.7. – 31.12.2010):

Hrubý měsíční příjem (12 264 / 12)	1 022 €
ZP hrazené zaměstnancem (4% z 1 022)	40,88 €
ZP hrazené zaměstnavatelem (10% z 1 022)	102,2 €
Nemocenské SP hrazené zaměstnancem (1,4% z 1 022)	14,3 €
Důchodové SP hrazené zaměstnancem (4% z 1022)	40,88 €
Invalidní SP hrazené zaměstnancem (3% z 1022)	30,6 €
SP nezaměstnanosti hrazené zaměstnancem (1% z 1022)	10,2 €
Nemocenské SP hrazené zaměstnavatelem (1,4% z 1 022)	14,3 €
Důchodové SP hrazené zaměstnavatelem (14% z 1022)	143 €
Invalidní SP hrazené zaměstnavatelem (3% z 1022)	30,6 €
SP nezaměstnanosti hrazené zaměstnavatelem (1% z 1022)	10,2 €

Úrazové SP hrazené zaměstnavatelem (0,8% z 1 022)	8,1€
Garanční fond - SP hrazené zaměstnavatelem (0,25% z 1 022)	2,5 €
Rezervní fond - SP hrazené zaměstnavatelem (4,75% z 1 022)	48,5€
SP odvedené zaměstnancem celkem (14,3 + 40,88 + 30,6 + 10,2).....	95,98€
SP odvedené zaměstnavatelem celkem (14,3 + 143+ 30,6 + 10,2 + 8,1 + 2,5 + 48,5)....	257,2€
SP + ZP celkem za zaměstnance (40,88 + 95,98)	136,86 €
SP + ZP celkem za zaměstnavatele (102,2 + 257,2)	359,4 €
SP + ZP celkem (136,86 + 359,4)	496,26 €
Měsíční základ daně (1 022 – 40,88 - 95,9).....	885,22 €
Měsíční nezdanitelná část	335,47€
Měsíční základ daně před zdaněním (885,22 – 335,47)	549,75 €
Měsíční daň (19% z 549,75)	104,45€
Mzdové náklady zaměstnavatele na zaměstnance (1 022 + 359,4)	1381,4€
Čistý měsíční příjem (1 022 – 40,88 – 95,9 - 104,45)	780,77€

Výpočet pro druhou polovinu roku zůstává stejný, jelikož příjem poplatníka nespadá do maximálních částek, ze kterých se počítá daň z příjmů fyzických osob.

Roční daňová povinnost poplatníka za rok 2010:

Roční příjmy celkem	12 264 €
Roční záloha na daň celkem (12 x 104,45)	1 253,4 €
SP odvedené zaměstnancem celkem (12 x 95,98).....	1 151,7 €
ZP odvedené zaměstnancem celkem (12 x 40,88)	490,56 €
Pojistné hrazené zaměstnancem celkem (1 151,7 + 490,56)	1 642,3€
Základ daně (12 264 – 1 642,3)	10 621,7 €
Roční nezdanitelná část základu daně poplatníka (12 x 335,47).....	4 025,64 €
Základ daně bez nezdanitelné části (10 621,7 - 4 025,64)	6 596,06 €
Výpočet daňové povinnosti (19% z 6 596,06)	1253,25 €
Doplatek (+) / přeplatek (-) (1253,25 - 1 253,4)	- 0,15 €

Pan Novák má v tomto případě ***přeplatek*** na dani za rok 2010 ve výši ***0,15 EURO***.

3.2.2 Modelový příklad č. 2

Zadání příkladu:

Pan Jan Dvořák je ženatý muž, má 2 děti (11 a 13 let) a je zaměstnancem v soukromém podniku ve Slovenské republice. Jeho manželka je výdělečně činná a pracuje ve státní správě. Roční mzda tohoto zaměstnance činí 12 264 EURO. Pan Dvořák uplatňuje daňový bonus na vyživované děti. Daňové prohlášení za rok 2010 řádně podepsal u svého zaměstnavatele.

Čistý měsíční příjem poplatníka za rok 2010 (za období 1.1. – 30.6.2010):

Hrubý měsíční příjem (12 264 / 12)	1 022 €
ZP hrazené zaměstnancem (4% z 1 022)	40,88 €
ZP hrazené zaměstnavatelem (10% z 1 022)	102,2 €
Nemocenské SP hrazené zaměstnancem (1,4% z 1 022)	14,3 €
Důchodové SP hrazené zaměstnancem (4% z 1022)	40,88 €
Invalidní SP hrazené zaměstnancem (3% z 1022)	30,6 €
SP nezaměstnanosti hrazené zaměstnancem (1% z 1022)	10,2 €
Nemocenské SP hrazené zaměstnavatelem (1,4% z 1 022)	14,3 €
Důchodové SP hrazené zaměstnavatelem (14% z 1022)	143 €
Invalidní SP hrazené zaměstnavatelem (3% z 1022)	30,6 €
SP nezaměstnanosti hrazené zaměstnavatelem (1% z 1022)	10,2 €
Úrazové SP hrazené zaměstnavatelem (0,8% z 1 022)	8,1 €
Garanční fond - SP hrazené zaměstnavatelem (0,25% z 1 022)	2,5 €
Rezervní fond - SP hrazené zaměstnavatelem (4,75% z 1 022)	48,5 €
SP odvedené zaměstnancem celkem (14,3 + 40,88 + 30,6 + 10,2).....	95,98 €
SP odvedené zaměstnavatelem celkem (14,3 + 143 + 30,6 + 10,2 + 8,1 + 2,5 + 48,5).....	257,2 €
SP + ZP celkem za zaměstnance (40,88 + 95,98)	136,86 €
SP + ZP celkem za zaměstnavatele (102,2 + 257,2)	359,4 €
SP + ZP celkem (136,86 + 359,4)	496,26 €
Měsíční základ daně (1 022 – 40,88 - 95,9).....	885,22 €
Měsíční nezdanitelná část	335,47 €
Měsíční základ daně před zdaněním (885,22 – 335,47)	549,75 €
Měsíční daň (19% z 549,75)	104,45 €
Mzdové náklady zaměstnavatele na zaměstnance (1 022 + 359,4)	1381,4 €

Daňový bonus na dítě (2 x 20)	40 €
Čistý měsíční příjem (1 022 – 40,88 – 95,9 - 104,45 + 40)	820,77 €
Čistý měsíční příjem poplatníka za rok 2010 (za období 1.7. – 31.12.2010):	

Hrubý měsíční příjem (12 264 / 12)	1 022 €
ZP hrazené zaměstnancem (4% z 1 022)	40,88 €
ZP hrazené zaměstnavatelem (10% z 1 022)	102,2 €
Nemocenské SP hrazené zaměstnancem (1,4% z 1 022)	14,3 €
Důchodové SP hrazené zaměstnancem (4% z 1022)	40,88 €
Invalidní SP hrazené zaměstnancem (3% z 1022)	30,6 €
SP nezaměstnanosti hrazené zaměstnancem (1% z 1022)	10,2 €
Nemocenské SP hrazené zaměstnavatelem (1,4% z 1 022)	14,3 €
Důchodové SP hrazené zaměstnavatelem (14% z 1022)	143 €
Invalidní SP hrazené zaměstnavatelem (3% z 1022)	30,6 €
SP nezaměstnanosti hrazené zaměstnavatelem (1% z 1022)	10,2 €
Úrazové SP hrazené zaměstnavatelem (0,8% z 1 022)	8,1 €
Garanční fond - SP hrazené zaměstnavatelem (0,25% z 1 022)	2,5 €
Rezervní fond - SP hrazené zaměstnavatelem (4,75% z 1 022)	48,5 €
SP odvedené zaměstnancem celkem (14,3 + 40,88 + 30,6 + 10,2).....	95,98 €
SP odvedené zaměstnavatelem celkem (14,3 + 143+ 30,6 + 10,2 + 8,1 + 2,5 + 48,5).....	257,2 €
SP + ZP celkem za zaměstnance (40,88 + 95,98)	136,86 €
SP + ZP celkem za zaměstnavatele (102,2 + 257,2)	359,4 €
SP + ZP celkem (136,86 + 359,4)	496,26 €
Měsíční základ daně (1 022 – 40,88 - 95,9).....	885,22 €
Měsíční nezdanitelná část	335,47 €
Měsíční základ daně před zdaněním (885,22 – 335,47)	549,75 €
Měsíční daň (19% z 549,75)	104,45 €
Mzdové náklady zaměstnavatele na zaměstnance (1 022 + 359,4)	1381,4 €
Daňový bonus na dítě (2 x 20)	40 €
Čistý měsíční příjem (1 022 – 40,88 – 95,9 - 104,45 + 40)	820,77 €

Výpočet pro druhou polovinu roku zůstává rovněž stejný, jelikož příjem poplatníka nespadá do maximálních částek, ze kterých se počítá daň z příjmů fyzických osob.

Roční daňová povinnost poplatníka za rok 2010:

Roční příjmy celkem	12 264 €
Roční záloha na daň celkem (12 x 104,45)	1 253,4 €
SP odvedené zaměstnancem celkem (12 x 95,98).....	1 151,7 €
ZP odvedené zaměstnancem celkem (12 x 40,88)	490,56 €
Pojistné hrazené zaměstnancem celkem (1 151,7 + 490,56)	1 642,3 €
Základ daně (12 264 – 1 642,3)	10 621,7 €
Roční nezdanitelná část základu daně poplatníka (12 x 335,47).....	4 025,64 €
Základ daně bez nezdanitelné části (10 621,7 - 4 025,64)	6 596,06 €
Výpočet daňové povinnosti (19% z 6 596,06)	1 253,25 €
Daňový bonus na děti (12 x 2 x 40)	480 €
Daň snížená o bonus na děti (1 253,25 – 480)	773,25 €
Doplatek (+) / přeplatek (-) (773,25 – 1 253,4)	- 480,15 €

Pan Dvořák má v tomto případě **přeplatek** na dani za rok 2010 ve výši **480,15 EURO** a zažádal si o navrácení tohoto přeplatku.

3.3 Výpočet daně z příjmu fyzických osob ve Velké Británii

Problematika výpočtu daně z příjmu fyzických osob se v porovnání s předchozími případy zdála nejobtížnější z hlediska aplikace daňových sazeb a ostatních odvodů do státního rozpočtu. Oba případy zaměstnanců spadaly do 20% daňového pásma. Poplatník si může v této zemi uplatnit odpočty na děti ve výši 545 GBP ročně.

3.3.1 Modelový příklad č. 1

Zadání příkladu:

Pan Jan Novák je bezdětný, svobodný zaměstnanec v soukromém podniku. Roční mzda tohoto zaměstnance činí 33 062 GBP. Pan Novák uplatňuje pouze slevu na poplatníka. Daňové prohlášení má řádně podepsané u svého zaměstnavatele.

Čistý měsíční příjem poplatníka za rok 2010:

Hrubý měsíční příjem (33 062 / 12)	2 755 GBP
Odvod národního pojištění (NIC) zaměstnancem (3 007,62 / 12).....	250,6 GBP

Měsíční daňová záloha (5317,4 / 12)	443,1 GBP
Čistý měsíční příjem (2755 – 250,6 – 443,1)	2061,3 GBP

Roční daňová povinnost poplatníka za rok 2010:

Roční příjmy celkem	33 062 GBP
Národní pojištění (NIC) zaměstnanec.....	3 007,62 GBP
Národní pojištění (NIC) zaměstnavatel.....	3 499,78 GBP
Národní pojištění (NIC) celkem	6 507,4 GBP
Sleva na poplatníka	6 475 GBP
Základ daně (33 062 – 6 475)	26 587 GBP
Výpočet daně (20% z 26 587)	5 317,4 GBP
Celkový odvod zaměstnance (3 007,62 + 5 317,4).....	8 325,02 GBP
Čistá roční mzda	24 736,98 GBP

3.3.2 Modelový příklad č. 2

Zadání příkladu:

Pan Jan Dvořák je ženatý muž, má 2 děti (11 a 13 let) a je zaměstnancem v soukromém podniku. Jeho manželka je výdělečně činná a pracuje ve státní správě. Roční mzda tohoto zaměstnance činí 33 062 GBP. Pan Dvořák uplatňuje slevu na poplatníka a daňový bonus na vyživované děti (jeho manželka na tuto slevu již nemá nárok). Daňové prohlášení má řádně podepsané u svého zaměstnavatele.

Čistý měsíční příjem poplatníka za rok 2010:

Hrubý měsíční příjem (33 062 / 12)	2 755 GBP
Odvod národního pojištění (NIC) zaměstnancem (3 007,62 / 12).....	250,6 GBP
Měsíční daňová záloha (4 314,4 / 12)	359,5 GBP
Čistý měsíční příjem (2755 – 250,6 – 359,5)	2144,9 GBP

Roční daňová povinnost poplatníka za rok 2010:

Roční příjmy celkem	33 062 GBP
Odvod národního pojištění (NIC) zaměstnanec	3 007,62 GBP
Odvod národního pojištění (NIC) zaměstnavatel.....	3 499,78 GBP
Národní pojištění (NIC) celkem	6 507,4 GBP
Sleva na poplatníka	6 475 GBP
Daňový bonus na 2 vyživované děti (545 + 2 x 2235)	5015 GBP
Sleva na poplatníka a 2 děti	11 490 GBP
Základ daně (33 062 – 11 490)	21 572 GBP
Výpočet daně (20% z 21 572)	4 314,4 GBP
Celkový odvod zaměstnance (3007,62 + 4314,4).....	7 322,02 GBP
Čistá roční mzda	25 739,98 GBP

4 Závěr

Každá z analyzovaných zemí, i když je členem Evropské unie, má ve zdaňovací povinnosti fyzických osob svá specifika a někdy značné rozdíly a odlišnosti zvláště u stanovení jednotlivých výpočtů a daňových sazeb a sazeb sociálních odvodů zaměstnancem a zaměstnavatelem.

V případě České republiky (ČR) je daňová sazba v porovnání s druhými dvěma zeměmi nejnižší a to 15%. Slovenská republika (SR) disponuje 19% daňovou sazbou. Tyto země disponují tzv. rovným zdaněním. V předem určených stejných modelových příkladech pro všechny zkoumané země ve Velké Británii (GB) vyšla 20% daňová sazba (z několika možných, v této zemi se používá progresivní zdanění).

Všechny zkoumané daňové systémy mají odlišný postup výpočtu daně. Nejvíce jsou si podobné systémy České a Slovenské republiky, i když každá ze zemí mají svá specifika.

Ve všech třech zemích si bylo možno odpočítat slevu na vyživované děti u druhého modelového příkladu, což se projevilo ve vyšší čisté měsíční mzdě.

Na základě porovnání jednotlivých hodnot v níže uvedené tabulce je možno konstatovat, že v České republice jsou nejnižší odvody sociálního a zdravotního pojištění státu v procentuálním vyjádření vůči čisté mzdě zaměstnance a to s hodnotou

8,3%. Slovenský daňový systém vykazuje tuto hodnotu výrazně vyšší a to 17,5% (u prvního modelového příkladu – svobodného bezdětného zaměstnance) a 16,7% (u druhého modelového příkladu – zaměstnance, který si uplatňuje mj. slevu na 2 děti). Ve Velké Británii je tento poměr dokonce 26,2% u prvního příkladu a 25,2% u druhého zkoumaného příkladu.

Tabulka 13 Porovnání hodnot jednotlivých zemí EU

Země (měna)	Číslo modelového příkladu	Roční příjem poplatníka	Roční odvody na SP a ZP	Roční čistá mzda poplatníka	% vyjádření SP a ZP vůči čisté roční mzdě
ČR (CZK)	1	364 275	23 296	279 552	8,3
ČR (CZK)	2	364 275	24 916	298 992	8,3
SR (EURO)	1	12 264	1 642,3	9 369,24	17,5
SR (EURO)	2	12 264	1642,3	9849,24	16,7
GB (GBP)	1	33 062	6475	24 736,98	26,2
GB (GBP)	2	33 062	6475	25 739,98	25,2

Zdroj: Vlastní úprava

Porovnáním čistá měsíční mzda/hrubá měsíční mzda se ukazuje, že téměř stejný poměr vykazuje Česká republika a Slovenská republika. V příkladech č. 1, kdy se jedná o samostatnou osobu je to u ČR 76,7% (navíc ještě při ročním vyúčtování v tomto případě obdrží osoba 24.885,60 Kč jako přeplatek na dani) a u SR 76,39% (navíc ještě 0,15€). U poplatníka ve Velké Británii tento poměr činí 74,8%, což nijak zvlášť nezaostává za Českou republikou a Slovenskou republikou. Z toho lze odvodit, že nejvýhodněji pro tuto skupinu poplatníků vychází z uvedených zemí Česká republika. Co se týká příkladů č.2, kdy se jedná o poplatníka, který je ženatý a má dvě děti, se čistý měsíční disponibilní příjem zvyšuje. V případě České republiky je tento poměr 82% (a přeplatek na dani 48.093,- Kč), u Slovenské republiky činí 80,3% (a přeplatek 480,15€), u Velké Británie vychází 77,85%.

Porovnáním těchto hodnot lze dojít k závěru, že nejvýhodnější zdanění pro poplatníka je v České republice, kde čistý disponibilní příjem navíc ještě zvyšuje roční přeplatek na dani. Obecně lze konstatovat, že výhodnější zdanění je u poplatníků, kteří mají děti a mohou na něho uplatňovat odpočty. I v tomto hledisku vychází nejvyšší čistý disponibilní příjem pro poplatníka v České republice.

Tabulka 14 Porovnání čisté měsíční mzdy vůči hrubé mzdě jednotlivých států EU

Země (měna)	Číslo modelového příkladu	Hrubý měsíční příjem	Čistý měsíční příjem	% vyjádření čistého měsíčního příjmu vůči hrubému měsíčnímu příjmu	Roční přeplatek na dani
ČR (CZK)	1	30.356,00	23.296,00	76,74	24.885,00
ČR (CZK)	2	30.356,00	24.916,00	82,07	48.093,00
SR (EURO)	1	1.022,00	780,77	76,39	0,15
SR (EURO)	2	1.022,00	820,77	80,31	480,15
GB (GBP)	1	2.755,00	2.061,30	74,82	
GB (GBP)	2	2.755,00	2.144,90	77,85	

Zdroj: Vlastní úprava

Ovšem ani na základě těchto výpočtů není možno rozhodnout, ve které zemi je nejvýhodnější žít. Kvalitu života do značné míry ovlivňuje jak výše příjmu tak i životní náklady, především náklady na bydlení, ale i výše hrazených lékařských zákroků a proto ani nejvyšší procentuální výše čistého disponibilního důchodu po zdanění nezaručuje nejkvalitnější a nejsnadnější život oproti zemím ostatním

Literatura

Monografie

KUBÁTOVÁ, K.: *Daňová teorie a politika*. Praha: Eurotex Bohemia, 2000.
ISBN 80-90275-222.

LÁCHOVÁ, L. a VANČUROVÁ, A. *Daňový systém ČR 2010: aneb učebnice daňového práva*. Praha: VOX, 2010. ISBN 978-80-86324-86-9.

RIEGEL, K. *Ekonomická psychologie*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2007,
ISBN 978-80247-1185.

ŠIROKÝ, J. *Daně v Evropské unii*. Praha: Linde, 2010,
ISBN 978-80-7201-799-7.

VANČUROVÁ, A. *Daňový systém ČR 2008 aneb učebnice daňového práva*. Praha: VOX, 2008. ISBN 978-80-86324-72-2.

Internetové zdroje

MPVS. *Sociální pojištění*. Ministerstvo práce a sociálních věcí. [online]. Cit. [15.7.2011].
Dostupné z WWW: < <http://www.mpsv.cz/cs/1349> > .

Eurostat. European Commission Eurostat. Your key to European statistics. [online]. Cit. [18.7.2011].
Dostupné z WWW: < <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/themes> > .

Jak podnikat. *Sleva na dani, daňové zvýhodnění* [online]. Cit. [15.7.2011].
Dostupné z WWW: < <http://www.jakpodnikat.cz/sleva-na-dani-manzelku.php> > .

Česká správa sociálního zabezpečení [online]. *Sociální a zdravotní pojištění v roce 2010*. Cit. [15.7.2011].
Dostupné z WWW: < http://www.cssz.cz/NR/rdonlyres/07C019F7-B1EA-48EA-8F328FC082C7A3AC/0/NP201001_tabulka.pdf > .

BusinessInfo. Oficiální portál pro podnikání a export [online]. Cit. [24.6.2011]. Dostupné z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/analyzy-statistiky/hlavni-menove-a-fiskalni-ukazatele-cr/1000431/49262/>>.

Zbierka.[online]. Cit. [20.7.2011]. Dostupné z WWW: <<http://www.zbierka.sk/Default.aspx?sid=15&PredpisID=17602&FileName=03z595&Rocnik=2003&AspxAutoDetectCookieSupport=1>>.

Dostupné z WWW: Kurzy měn 247. [online]. Cit. [24.6.2011]. <<http://www.kurzymen247.cz/mena/gbp>>.

HM Revenue and Customers.[online]. Cit. [8.7.2011] Dostupné z WWW: <<http://www.hmrc.gov.uk/rates/it.htm>>.

Historie České republiky. *Pohled do dějin našeho státu*. [online]. Cit. [20.6.2011]. <<http://www.ceskarepublikainfo.cz/historie-ceske-republiky-9>> .

Mapa online. [online]. *Mapa České republiky*. Cit. [20.6.2011]. <<http://mapaonline.cz/mapa-cr-ceske-republiky/>> .

Slovenská republika. *Stručná historie*. [online]. Cit. [20.6.2011]. < <http://www.info-tour.info/slovensko/historie.htm> > .

Mapa online. [online]. *Mapa Slovenské republiky*. Cit. [20.6.2011]. <<http://mapaonline.cz/mapa-slovenska/>> .

Hospodářské noviny.[online]. Cit. [13.7.2011]. < <http://hnonline.sk/ekonomika>>.

Historie Velké Británie. [online]. Cit. [20.6.2011]. < <http://letenkydoanglie.cz/historie-anglie.html> > .

Mapa online. [online]. *Mapa Velké Británie* Cit. [20.6.2011]. <<http://mapaonline.cz/mapa-velke-britanie/>> .

Sfinance. *OECD: Kde je životní úroveň s průměrnou mzdou nejvyšší?* [online]. Cit. [29.6.2011]. <<http://www.sfinance.cz/zpravy/finance/318499-oecd-kde-je-zivotni-uroven-s-prumernou-mzdou-nejvyssi-/>>.

OECD, *Tax Database, Part I. Taxation of Wage Income 2010*. [online]. Cit. [12.7.2011]. < www.oecd.org/ctp/taxdatabase>.